

Remiss av SOU 2024:22 En ny organisation för förvaltning av EU-medel

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ställer sig i huvudsak positiv till betänkandets förslag men med följande synpunkter. MUCF remissvar avgränsas till de förslag och områden som berör myndighetens uppdrag samt de samarbetsytor som kan påverkas.

I utredningen presenteras förslag som innebär att Tillväxtverket blir förvaltande myndighet för sammanhållningspolitiken såsom Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), fonden för en rättvis omställning och Europeiska socialfonden+ (ESF+). Utredningen föreslår dessutom att strukturfondspartnerskapen ska utvecklas/omformas till regionala referensgrupper, samt kring en lagstadgad anmälningsskyldighet vid misstanke om brottslighet med EU-medel.

MUCF lämnar yttrande över förslagen i rubricerad utredning avseende främst Leader, ERUF och ESF+, strukturfondspartnerskap samt anmälningsskyldighet. Yttrandet följer rubrikerna i utredningen.

7.3.5 Leader - Utredningens bedömning: Stöd till lokalt ledd utveckling med Leader-metoden bör även fortsättningsvis hanteras av de lokala aktionsgrupperna och Jordbruksverket.

MUCF *tillstyrker* förslaget av en fortsatt lokal förankring där Leader kan fortsätta att agera och bidra till ett stärkt regionalt och lokalt arbete med landsbygdsutvecklingsfrågor och genomförande av regionala utvecklingsstrategier för en stärkt levande landsbygd som gynnar unga på landsbygden samt ett aktivt och starkt civilsamhälle.

7.6.2 Tillväxtverket som förvaltande myndighet för fonderna under sammanhållningspolitiken

Utredningens förslag: Ansvaret att vara förvaltande myndighet för programmen inom Europeiska socialfonden+, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning flyttas till Tillväxtverket.

MUCF *tillstyrker inte* förslaget att Europeiska socialfonden+ flyttas till Tillväxtverket, då myndigheterna och EU-fonderna har olika syften och lyder under olika politikområden och departement. Detta medför att de har olika inriktningar och mål med sina verksamheter vilket kan påverka centrala samarbeten med syften att arbeta för unga målgrupper så som t.ex. unga som varken arbeta eller studerar (unga och arbetslösa) samt det civila samhället. Både ERUF och ESF+ arbetar aktivt för det civila samhället, dock utifrån olika begrepp, perspektiv och syften. MUCF vill belysa risken för att samarbeten förändras, försämrats och påverkas negativt för de respektive målgrupperna. Det finns även risk för att Socialfonden mål och syfte försvinner vid en sammanslagning.

MUCF pekar även på riskerna med att en flytt kan medföra stora kompetenstapp och effektivitetsförlust, vilket kan försvåra arbetet med våra gemensamma målgrupper.

MUCF ställer sig *tveksam* till skälet av att slå samma dessa två myndigheter, då utredningen inte kan, med bas i tillgängliga data, dra slutsatsen att förvaltningen av fonderna är ineffektiv i termer av att större besparingar är möjliga inom ramen för respektive myndighets nuvarande eller planerade verksamhet.

7.8.1 Förslag till förändring av systemet med regionala strukturfondspartnerskap: regionala referensgrupper

Utredningens förslag: Dagens regionala strukturfondspartnerskap ersätts av ett system med regionala referensgrupper.

MUCF *tillstyrker* förslaget och ser positivt på både det befintliga systemet med regionala strukturfondspartnerskap såsom regionala referensgrupper. Vi vill dock understryka att representationen i respektive grupp ska vara både unga samt civilsamhällesorganisationer med lokal och regional förankring för att möjliggöra för unga samt civilsamhället att verka och utvecklas.

10.5.4 En lagstadgad anmälningsskyldighet vid misstänkt brottslighet med EU-medel

Utredningens förslag: Det ska införas en lagstadgad anmälningsskyldighet vid misstänkt brottslighet med EU-medel.

MUCF *tillstyrker* förslaget, men bedömer att skyldighet att polisanmäla misstänkt brott regleras i EU:s budgetförordning.

Utredningen är avgränsad till att omfatta EU-medel genom delad förvaltning. Om förslaget om stärkt skyldighet att polisanmäla misstänkt brott i förhållande till EU medel skulle införas, ser MUCF ett behov av att även lyfta EU-medel som förvaltas av andra myndigheter och organisationer bör omfattas av samma lag. Alla EU-program, har samma grundläggande styrning gällande brott och oegentligheter. En nationell reglering bör således omfatta alla EU medel som hanteras i Sverige. Då många aktörer inom civilsamhället ansöker om medel från flera olika EU fonder är det viktigt att det finns en tydlighet om vad som gäller nationellt.

I kapitlet 7.10.4 Utveckling av övervakningskommittéernas roll (ÖK), förs en dialog kring en eventuell utveckling av dessa kommittéer. Utredningen resonerar kring att dessa kommittéer skulle kunna ta en mer avgörande roll kring det regionala utvecklingsarbetet genom att strukturfondspartnerskapen förändras. Detta skulle innebära att ÖK skulle förändras och få ett utökat uppdrag, vilket kan innebära svårigheter med att säkerställa det regionala perspektivet. MUCF ingår som representant i ESF+ ÖK.

Synpunkter till utredningen

MUCF håller med utredningen om vikten av att hanteringen av EU-medel präglas av ändamålsenlighet, effektivitet och rättssäkerhet. Dock saknas det konsekvensanalyser och kommentarer kring ungas villkor och möjligheter. Det saknas även konsekvensanalyser utifrån hur de olika förslagen kan påverka tjejer och kvinnor, pojkar och män samt personer med annan könstillhörighet eller HBTQI-personer.

Utredningen för ingen dialog eller resonemang kring hur det civila samhället ska kunna vara en central del i samhällsbyggande. Det civila samhället påverkas av förslagen. De omnämns som en homogen grupp i olika sammanhang, men utan resonemang, dialog och konsekvensanalyser utifrån någon av civilsamhällets sex principer.

MUCF ställer sig därför frågande kring till utredningens konstaterande om att utredarna involverat alla berörda aktörer, då varken ungdoms- eller civilsamhällesrepresentanter har medverkat i processen samt att inga ungdomsorganisationer har bjudits in för att svara på remissen.

Utredningen har valt att avgränsa sig från utredningens uppdrag att bedöma och kvantifiera den samhällsekonomiska effekten av EU-stöden i förhållande till vad som var avsikten med stödet. I den samhällsekonomiska analys som enligt direktivet ska ligga till grund för utredningens förslag har de lagt tyngdpunkten på konsekvenser av olika alternativ till organisatorisk struktur och ansvarsfördelning för hantering av EU-medel, se 2.2.1.

Avgränsningen leder till att det saknas ett helhetsperspektiv för syftet och nyttan med EU-fonderna, där syfte och mål för arbetsmarknad- landsbygds-, civilsamhälles- samt ungdomspolitiken saknas. Utredningens utgår från kostnadseffektivitet, vilket riskerar att inte ta hänsyn till förlorade värden som t.ex. samverkan och flernivåstyre. Önskvärt hade varit att inkludera ett perspektiv där det även analyserats syfte och mål med EU-fonderna, vilket kräver att man inkluderar de verksamheter, målgrupper och individer som ska omfattas av de olika EU-fonderna. MUCF pekar på att dessa delar inte bör frikopplas, utan utgör avgörande delar i en helhet där organisering och struktur för förvaltning påverkar genomförandet av fonderna och hur målen uppnås.

MUCF:s fokus är villkoren för unga människor samt det civila samhällets aktörer som finns och verkar i hela Sverige, i tätort och på landsbygd. MUCF:s uppdrag är att följa upp villkoren för de unga samt civilsamhället, vilket innebär påverkan och samverkan på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Flera av förslagen innebär en centralisering till nationell nivå, vilket riskerar medföra att lokala och regionala perspektiv tappas, vilket i sin tur kan medföra en mindre ändamålsenlig

hantering av fonderna. Flera av EU:s strukturfonders mål är att utveckla Europa genom att öka jämlikhet mellan människor, bidra till ett mer sammanlänkat Europa genom förbättrad mobilitet. I målen finns även att fonderna ska verka för ett mer socialt och inkluderande Europa genom införandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter samt till ett EU som är närmare medborgarna genom främjande av hållbar och integrerad utveckling av alla typer av territorier och lokala initiativ. Dessa mål inkluderar unga samt det civila samhället.

MUCF:s roll i förhållande till utredningen är att synliggöra vikten av de mjuka värdena och målen inom de arbetsmarknadspolitiska insatser samt insatser som rör social inkludering med koppling till social-, utbildnings- och integrationspolitiken.

Genom de olika samarbetsmöjligheterna och samarbetsplattformarna, på olika nivåer, kan unga och det civila samhället göra sina röster hörda och påverka sina levnadsvillkor samt få inflytande över samhällets utveckling.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Susan Sundqvist Pettersson enhetschef har varit föredragande. Remissamordnare Kenneth Condrup har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Susan Sundqvist Pettersson
Enhetschef